

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile neîncercate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIBLIOTECI DE AMPLIURI:
In Viena la M. Duker Nachr.,
Nax. Aug. Friedl & Emmerich Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
penlik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarif și invoială.
— REGLAMENTE pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXI.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austria-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 tranci, pe șase
luni 20 tr., pe trei luni 10 tr.
N-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate edi-
țiile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etagiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esom-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 21.

Brașov, Sâmbătă 26 Ianuarie 8 Februarie

1908.

Invoiala în cestiunea congruei.

Ziarele ungurești din Budapesta publică un comunicat despre cea mai nouă conferință episcopescă, ce s'a ținut Miercuri sub președinția primatului Vaszary. Și despre aceste conferințe aflăm ce aflăm numai din foile ungurești. Adevărat că la conferințele episcopatului romano-catolic iau parte regulat și arhierii noștri uniți, dar, deși s'au ținut un șir lung de consfătuiri în timp de câți-va ani, publicul român și credincioșii bisericii române unite n'au nici o cunoștință de ce s'a petrecut acolo, decât din comunicatele ungurești publicate probabil de secretarul Eminenței sale a cardinalului Vaszary. Și dacă odată, cum s'a întâmplat nu de mult, își ia un avânt silit și foaia bisericească din Blaj de-a spune ceva, spune mai puțin chiar decât se cuprinde în amănuntele comunicate.

Accentuăm aceasta pentru ca să se știe care este cauza, că publicul român e cu totul neorientat despre ceea ce se petrece în acele conferințe episcopice, din punctul de vedere al intereselor bisericești și naționale a nu mai puțin de un milion și mai bine de Români uniți din Transilvania și Ungaria.

Nu voim să facem recriminări. Constatăm numai faptul pentru importanța ce-o are în viitoarea desfășurare a soartei bisericești, a clerului și poporului român unit. Comunicatul de față e de natură a deștepta cu deosebire juste nedumeriri ale acestora, căci anunță un fapt împlinit: Definitiva invoială între episcopatul catolic și guvern în cestiunea congruei preoților catolici (adeacă a regulării salariilor lor.)

Se știe că episcopii unguri au hotărât să se reguleze deodată cu congrua romano-catolicilor, și congrua preoților uniți. Ba în realitate, regularea congruei privește în măsură mai mare pe uniți, decât pe romano-catolici, fiindcă preoțimea acestor din urmă se află în genere într'o situațiune materială neasemănat mai bună.

Episcopatul romano-catolic vrea să dea bani și pentru congrua uniților. Guvernul, prin ministrul de culte Apponyi, vrea și el să dea bani tot pentru acest scop. Prin invoiala de care se tratează în comunicat, și care a devenit perfectă, se stabilește numai cât are să dea episcopatul și cât guvernul.

Comunicatul ne spune următoarele:

»Conferința s'a ocupat înainte de toate cu cestiunea împărțirii și regulării congruei preoților catolici.

»Ultima conferință episcopescă a ales din sânul episcopatului o comisiune, a căreia președinte a fost arhiepiscopul de Kalocsa Varosy Gyula și a căreia membrii au fost: Vasilie Hossu, episcop unit al Lugojului, Parvy Sandor, episcop de Zips, contele Szechenyi Miklos, episcop de Raab, și Feher Ipolit abatele dela Pannonhalma.

»Comisiunea a comunicat conțelui Albert Apponyi, ministrului de instrucțiune publică, precum și secției pentru congrua din ministerul de culte, ceea ce au stabilit episcopii în ultima lor conferință, că adeacă episcopatul e gata a contribui pentru re-

gularea congruei 700 mii coroane. (Organul lui Apponyi »Bud. Hirlap« vorbește de 800 mii coroane.)

»Comisiunea a stabilit împreună cu ministrul de instrucțiune modul de împărțire al congruei și a raportat în conferința episcopescă de Miercuri despre rezultatul tratărilor cu guvernul. Acest raport conferința l'a luat la cunoștință și l'a primit.

»După aceasta au venit la rând cestiunile de învățământ și pe baza raportului subcomisiunii, conferința a stabilit regulamentul disciplinar și planul pentru școalele nemaghiare.

»După aceasta conferința s'a terminat la ora 1 p. m.

La conferință au luat parte de astădată dintre arhierii noștri numai I. P. S. Sa Arhiepiscopul și Mitropolitul dr. Victor Mihalyi și episcopul Lugojului Vasilie Hossu. Ceilalți, se zice, au absentat, după cum au absentat și mulți dintre episcopii romano-catolici, fie din cauza vremii grele de eamnă și a greutăților de comunicație, fie din cauza de sănătate. Dar după-ace, cum se vede, toate erau gata și încheiate de comisiune, nici n'a mai fost reclamată prezența tuturor.

Odată stabilită invoiala între episcopat și ministrul de culte, nu mai rămâne acum decât să se ducă în îndeplinire regularea congruei prin prezentarea unui proiect de lege dietei.

Atâta ne-a fost pus în vedere cu probabilitate și de »Unirea« din Blaj, făcându-se însă oare-cari rezerve.

Firește că am voi să știm acum dacă aceste rezerve mai stau în picioare și azi după comunicatul cel mai nou.

Dar cu atâta nu va fi de ajuns, ci va trebui — și este ciasul suprem — să fim lămurii asupra întrebării: În ce condițiuni a luat parte și a consimțit episcopatul român unit la stabilirea și la invoiala dintre episcopii unguri și contele Apponyi?

Avem o miie și o sută de probe că compatrioții noștri unguri, fie clericali, fie mireni, știu să valoreze prea bine, când e vorba de al meu și al tău, acsioma juridică: *do ut des*.

Ne legănăm bucuros în credința, că Arhierii noștri uniți și-au ținut solemnă promisiune de a nu lăsa să se atingă drepturile autonome ale bisericii române unite. A sosit momentul însă ca fii bisericii să fie pe deplin conștienți, că nu s'a petrecut nimic prejudețios independentei bisericii lor, nimic prejudețios învățământului și cultului noastre naționale.

O tăcere și-o tănuire mai de parte a lucrurilor ar putea să nască primejdii mari. De aceea suntem conștienți că Metropolitul și Episcopii noștri simt și înțeleg, că este momentul suprem ca să vorbească clerului și poporului, dacă nu vor să ia csupră-le întreaga grozavă răspundabilitate față cu viitorul.

Dieta ungară nu va ținea ședințe pe timpul desbaterilor delegațiunii. Dieta a luat prin urmare vacanțe până aproximativ la 22 i. c. j. În timpul acesta se vor ținea numai ședințe formale.

În ședința de ieri a casei magnaților președintele Dessewffy și-a exprimat adâncă indignare asupra atentatului din Lissabona. Națiunea maghiară, a zis Dessewffy, deși urmărește cu simpatie luptele pentru constituție la alte popoare, se întoarce cu greață dela astfel de atentate, pe cari le consideră de manifestațiunea cea mai sălbatică a patimei unui popor. E convins, că camera întreagă împărtășește părerea sa și că e gata să exprime în numele națiunii profunde condolențe. Camera aprobă.

Condolența întârziată a Camerelor ungare. Eri Camera magnaților a ținut ședință. S'a fost hotărât ca cu aceasta ocaziune președintele ei, contele Aurel Dessewffy, să amintească doliul familiei regale portugeze exprimându-și condolența față cu asasinatul săvârșit asupra regelui și a prințului moștenitor. Știm că Camera ungară n'a făcut nici un fel de condolență, Ugron și soții fiind de părere, că nu e la loc condolența pentru moartea unui »tiran« de pe tron. Acum le pare rău multora din coaliție, că Camera în mod demonstrativ n'a condolat familia regală din Portugalia. Și se gândesc să-și îndrepteze grașala, pe timpul când se va deschide parlamentul portugez Asta-i treabă și înțelepciune kosutistă.

După ploale căciulă de oaie!

Alegerea patriarhului sârbesc. Din Karloviț se anunță următoarele amănunte cu privire la alegerea patriarhului sârbesc: Comisiunea congresului, care constă se prezent din sârbi curat radicali, continuă pertractări cu episcopul Zmejánovics, singurul candidat serios la patriarhat, — în acea direcțiune, ca, dacă va fi ales, să se supună unor anumite îndatoriri. Între altele dorința comisiunii este, ca patriarhul să nu mai primească venitul de un milion de coroane al mitropoliei din Karloviț, ci să se mulțumească cu leafa fixă de 240,000 cor. dându-i restul venitului în favorul școalelor. Mai departe pretinde comisiunea, ca salariul anual al celorlalți episcopi sârbi, — cari au acum numai 24,000 cor. venit — să fie ridicat la 48 mii cor. Zmejánovics nu voește să primească aceste condițiuni, zicând că numai regele are drept să dispună asupra venitelor episcopicești.

Din delegațiuni.

Delegațiunea ungară. În ședința plenară de alaltăeri a delegațiunii ungare, delegatul Saghi, a constatat o oareși care apropiere a ministrului de externe bar. Aehrenthal față de punctul de vedere ungar în ce privește politica orientală a monarhiei duble. Vorbind despre tripla alianță Saghi a relevat necesitatea susținerii acestei alianțe. Observă însă că atacurile îndreptate din partea pangermanilor atâta naționalitățile contra Maghiarilor.

Pangermanii vreau să înstrăineze pe Nemții din Ungaria de noi, ba li atâta chiar în contra noastră. În fața acestei stări de lucruri Germania nu face nimic. Prin urmare e esplicabil, că Ungaria nu se prea poate însufleți pentru această alianță și nu e de mirat, că s'a ivit ideea, dacă nu se va pune capăt acestor agitațiuni, de a încheia o altă alianță. În contra tendințelor slave, trebuie să ne întărim pretinția noastră cu Turcia, iar în contra Germaniei cu Franția și Anglia — a încheiat oratorful.

Delegațiunea austriacă. În continuarea desbaterii bugetului armatei delegatul Schlegel și-a exprimat în ședința de Miercuri temerea, că concesiunile, cari tind la maghiarizarea unei părți a armatei pot să aibă urmări grave în ce privește spiritul armatei. Prin urmare trebuie să ne cutegăm bine, dacă mai puțem vota vre-un ban unei armate, care, deși se numește armata comună, nu mai e comună.

Delegatul Stanak împuță administrației armatei, că a făcut prea mari concesiuni Ungariei.

Delegatul Clam-Martinik dă de asemenea expresiune temerilor sale, în ce privește concesiunile făcute Ungariei în chestiile militare. Vorbind de limba regimentelor ungare, oratorul constată că astăzi se află în întreaga Ungarie numai 3 regimente, cari n'au limba maghiară ca limbă de regiment. Aceasta e urmarea celor 20% pretinse ale soldaților, cari trebuie să înțeleagă limba maghiară, pentru ca astfel să se poată decreta limba maghiară ca limbă de regiment.

Știrea, că ministrul Apponyi a declarat zilele aceste că limba de comandă maghiară e aproape de realizare, nu s'a desmintit. În genere în Ungaria domnește părerea și convingerea, că fără concesiuni naționale și de drept public pe teren militar nu se va vota nimic.

Oratorul stă pe punctul de vedere, că comunitatea armatei trebuie menținută cu ori ce preț. Noi nu ne vom învoi sub nici o condițiune cu împărțirea armatei, căci în armată vedem simbolul Austriei.

Din camerele române. În ședința de alaltăeri a senatului s'a primit în total legea monopolurilor cărciumelor cu 77 voturi contra 3. D-l Dissescu și-a dezvoltat apoi interpelațiunea anunțată asupra cauzelor țărănești din anul trecut. În numele guvernului a răspuns ministrul-președinte Sturdza.

În ședința de Mercuri a camerei s'a depus proiectul de lege relativ la monopolizarea beuturilor spirtuoase și contra beției, proiect care a fost votat de senat.

Situația în Croația.

Guvernul maghiar, reprezentat prin ban și micul său partid, stău gata de luptă cu coaliția și cu partidele croate în vederea noilor alegeri, ce vor urma în curând. Partidul constituțional (al banului) și-a început zilele astea agitația. Cu toate svonurile, că nu vor pași candidați din acest partid cu programul său hotărât, totuși banul lucră energetic. Dacă nu-și va candida partizani pe față, înaintea alegerilor, se vor alipi aceștia de programul constituțional după alegeri, căci banul e în activitate. Nu începe însă nici un fel de reformă înainte, ca să poată pași cu atât mai energetic după alegeri. Nu se amestecă în alegeri prea fățis, ca să-o poată face asta după vederea rezultatului. Foaia lui îi aduce mari ajutoare. Dacă bar. Rauch nu poartă pertractări cu partidele croate, apoi foaia lui nu încetează de a-i forma partid. Și pentru ca rezultatul ei să fie mai mare, îi țin isonul, dându-i ajutor și încurajare, folle jidano-maghiare din Budapesta. Activitatea acestora se mărginește la denunțări și calumniile la adresa Croaților și partidelor naționale. Acestea trebuiesc arătate în colorii negre, iar conducătorii lor decapitați politicește. Și acest lucru e ușor: sunt de ajuns telegrame false și corespondențe întortochiate: deputații și conducătorii naționali croați au umblat la Viena, au calumniat, au legat pacturi pentru marea Croație și subjugarea Ungariei, au demască purtarea »loială« a dietei și guvernului maghiar, nu sunt recunosători pentru binefacerile nenumerate ale domnilor maghiari de la putere, etc., etc. Ear concluzia e naturală:

Deputații și conducătorii croați, sunt oameni falși, nerecunosători; ei trebuiesc în tot cazul depărtați de terenul politic, pentru a face loc la persoane, ce doresc și umblă după pretinția maghiarilor, ce doresc mult accentuata uniune și menținerea legăturilor amicabile între două țări. Toate acestea le fac foile ungurești din Budapesta.

Și, foarte natural, acestea nu stau solitare, ci sunt în legături strânse cu

membrii dela cârmă, având fiecare în special foia sa; guvernul maghiar lucră cu aceeași energie, cu care lucră bar. Rauch, pentru bunul succes. Căci trebuie nimic în vr'un chip Croații, ca să se poată apuca de naționalitățile »agitatoare« din interiorul țării.

Acțiunea guvernului și banului e mare și estinsă. El își măsoară toate puterile pentru alegerile viitoare. Și cu toate acestea ca să se scuze pentru nereușita eventuală a alegerilor, o fac anticipativ, aruncându-și mânia din nou asupra Croaților naționaliști. Căci iată ce zic foile ungurești ale guvernului: »Partidele, ce doresc uniunea, nu așteaptă rezultat multumitor dela primele alegeri. Evenimentele din ultimele luni, dările de seamă și vorbirile de program, au deșteptat în marele public pretenziuni atât de exagerate (!) încât nu se poate proci, că desmeticirea (sic) va urma în curând. Numai dacă poporul croat, după rezultatul primelor alegeri va fi conștrâns să se convingă pe baza faptelor (ce ironie pentru foile d-lor din coaliția maghiară!), că promisiunile deputaților din opoziție nu se pot împlini, că din sânul dietei nouă nu se poate construi guvernul, căci numai o astfel de dietă poate fi privită de serioasă, a cărei majoritate stă pe baza faptului, numai dacă poporul va fi în stare să înțeleagă conform logicii stricte a faptelor (iară cu incurcături și fraze!) că politica fantastică (!) nu se poate realiza, numai atunci se poate prevedea, că poporul, fără a fi conștrâns de împrejurări externe (ce prefăcătorie!) va păși însuși pe terenul politicii reale. Acest proces de desmeticire voesc să-l pregătească banul și guvernul său și tocmai din această cauză sunt lipsite de adevăr stările foilor opoziționale, că guvernul croat, fiind în vedere alegerile, voeste să exercite o influință nepermisă asupra funcționarilor«.

Așadară suntem în clar. Poporul croat trebuie deșteptat, desmetecit și trecut pe partea guvernului croat. Toți deputații și conducătorii croați fac politică »ne-realizabilă«, numai dumnealui, bar. Rauch, face politică adevărată și permisă. Acțiunea acestuia e deci absolut necesară. Trebuie pregătit terenul. Dar de aceea guvernul nu face presiune asupra funcționarilor. Înțelegem: Qui séxuse, s'acuse. Funcționarii — în deosebi cei dela căile ferate — vor vota și așa pentru candidatul guvernului, pentru constituție.

În ce privește pe funcționari, în general toată discuția se poartă pe tema lor, accentuând unii, că împiegații dela căile ferate, n'au drept de vot nici dacă și-ar căștiga dreptul de cetățean croat, deoarece căile ferate, după părerea lui Kossuth și a înțeleptului său sprijinitor și ajutor, Sztérényi, sunt întreprindere privată, cari stau în relație contractuală cu statul; — alții așezându-se pe acel punct de vedere — precum și comisia din Agram — că împiegații căilor ferate vor putea vota fără nici o pedecă și în viitor. În contra acestei din urmă hotărâri s'a înaintat recurs la tabla septemvirală, care va decide zilele acestea.

Guvernul croat nu face presiune. El luptă pentru dreptul de vot al funcționarilor dela căile ferate; numai atât! Ceea ce nu e călcarea dreptului de competență și nici presiune. Iar împiegații și funcționarii la rândul lor vor vota pentru partidul constituțional, însă nu siliți, ci — de bună voe, din propria lor convingere.

Zic ei, ca să nu zicem noi!

Coaliția își continuă peste tot, la interne față de naționalități, la externe, în delegații și în Croația față de alegători: opera ei de tranziție!

Noul guvern bulgar și formarea de bande pe teritoriul bulgar.

— Coresp. part. a „Gaz. Trans.“ —

Sofia, 22 Ianuarie v.

După o criză de mai multe zile, după diferitele consfătuiri dintre principe și șefii diferitelor partide, principele Ferdinand a imputernicit pe șeful partidului democrat progresiv cu formarea noului cabinet. Noul cabinet în afară de generalul Papricoff, care a fost numit ministru de interne și general Nicolaieff rășboiu, este format din membrii acestui partid. Ca ministru președinte și de lucrări publice a fost numit Dr. Alexandru Malinoff un distins avocat din Sofia, care pentru prim dată ocupă acest post. Pentru interne a fost numit Tacheff, comerciu și industrie Leapceff, instrucție Musanoff, finanțe Salabaceff, și Crațef justicie.

Deși acest guvern nu este transitoriu, totuși o conducere mai îndelungată a destinilor țării de acest partid este, după stările actuale din Bulgaria și după incli-

narea cea mare care o are principele Ferdinand pentru partidul stambulovist — imposibilă. Ziarele bulgare confirmă stirea răspândită de unele persoane politice, cum-că principele Ferdinand de aceea a încredințat acest partid cu formarea cabinetului pentru că, știindu-l slab în fața opoziției celorlalte partide, va trebui să dimisioneze, ca astfel de nou partidul stambulovist, care este cel mai puternic, să ia în mână frânele țării.

Increderea cea mare, pe care și-a câștigat-o partidul stambulovist la principe se bazează pe aceea, că acest partid în întreaga existență a sa de 5 ani nici odată n'a lucrat contra voinței principelui.

Posiția guvernului în ce privește libertatea universitară n'a fost decât acțiunea principelui, care, deși este german și cunoaște libertatea universitară germană, nu o vede cu ochi buni.

În programul noului guvern este luată și reorganizarea universității punând-o pe niște baze mai europene. Toți profesorii cei vechi vor fi chemați la posturile lor, iar dintre cei noi vor rămânea și mai departe cei streini. De altă parte studenții puși în grevă, cari își continuă studiile în deosebi în Belgrad și Agram, se vor întoarce în țară, socotindu-le timpul petrecut pe la Universitățile streine, și vor continua aici mai departe.

Ministrul președinte Milanoff vorbind despre poziția noului guvern în chestia macedoneană, spune că se va acomoda întru toate puterilor mari europene, că va ținti stărpirea tuturor bandelor de pe teritoriul bulgar, că formarea de bande pe teritoriul bulgar o va face cu ori și ce preț imposibilă. Dacă el își va ținea cuvântul, aceasta este o mare întrebare, căci dacă vom căuta să vedem cari bande sunt cele mai numeroase ce periclitează liniștea și ordinea în Macedonia, vom găsi Bulgaria ocupând primul loc cu 56%, din cari aproape 30% sunt formate pe teritoriul bulgăresc, în al doilea loc vine Grecia cu 30%, iar restul de 14 îl are Serbia.

Se crede că cu toate măsurile, ce le va lua guvernul bulgar, cu toată bunăvoința de a stărpi formarea de bande pe teritoriul bulgar, aceasta va fi imposibil, fiind prea înrădăcinat dorul de jefuire la acest popor, dintre cari o mare parte trăiesc numai din jaturile ce le săvârșesc. Sub masca că luptă pentru libertatea Macedoniei, acei oameni cari nu au ce face în țară, se apucă și jefuiesc populațiunea Macedoniei. Acești luptători bulgari, cari luptă pentru așa numita »eliberare a Macedoniei de sub Turci și alipirea ei de Bulgaria, adică pentru formarea mării Bulgariei, — un vis nerealisabil — sunt împărțiți în două tabere. Sarafoff, șeful unei bande formate pe teritoriul bulgar, atentatorul moral al lui Mihaileanu și care s'a găsit moartea în conformitate cu faptele lui, a fost pentru o mare parte a Macedoniei un adevărat rege de pe timpul regimurilor absolutiste. Sarafoff era pentru toate afacerile și judecător și executor. Ca fost oficer în armată și bun strategian și tactician, știa conduce la frumoase victorii banda aflătoare sub comanda lui.

A doua bandă este pusă sub conducerea fostului preot bulgar Sardanski, al cărui secretar a fost Panița, omorătorul lui Sarafoff și Garvanoff. Și acesta ca și cel dintâi domnește peste oamenii săi ca și un principe. Pe lângă prăzile, cari le face în toate părțile, fiecare cap de familie trebuie să plătească o dare de un franc pe săptămână pentru susținerea bandelor. Acela, care nu voiește să plătească, i-se jefuiește tot, se dă foc avutului său, fiind aruncat pe drumuri sau chiar ucis. Această dare de cap se ia sub pretextul apărării de Turci sau de bandele grecești, sârbești sau chiar de bandele bulgare formate pe teritoriul bulgar.

Certele ivite între bandele bulgare formate de Bulgarii macedoneni și între cele formate pe teritoriul bulgar, provin din divergențe de păreri. Bandele, formate pe teritoriul bulgar, sunt compuse din oameni, cari luptă pentru scopuri pur naționale, pe când cei din Macedonia sunt socialiști, și se luptă pentru apărarea tuturor naționalităților în contra Turcilor. Nu arare-ori s'a întâmplă ciocniri foarte sângeroase între aceste bande, nu arare-ori se omoară pe strădele Sofiei oamenii din aceste două bande inimice, după cum s'a întâmplat și cu Sarafoff și Garvanoff, cari au fost omorâți aproape în mijlocul orașului de asasinul Panița, care pentru a-și ajunge scopul s'a folosit de toate mijloacele posibile, ca să poată câștiga încrederea lui Sarafoff și câștigându-o să-l nimicească, iar statul cu toată poliția, miliția, telegraful și telefonul și cu toată paza puternică dela graniță nu a putut pune mâna pe acest om.

Nu cred că va fi undeva cu puțință, afară doar de Turcia, ca cineva să se fie omo-

rât în mijlocul orașului și să se știe cine este făptuitorul, să-i ai chiar fotografia la mână și să nu poți pune mâna pe el. Din multe părți se spune că de aceea nu l'au prins, pentru că a fost apărât și păzit de o bandă întreagă din ceata lui Sardanski.

Dar pentru ce are statul bulgar o poliție și miliție atât de lăudată și totuși, să aibă frică de o ceată de bandiți?

Correspondent.

Amănunte asupra atentatului din Lisabona.

»Berliner Tageblatt« află că cu ocazia atentatului au fost răniți patru soldați, mai mulți funcționari ai palatului și particulari.

— »Daily Telegraph« anunță că ultimul care a vorbit cu fostul rege, Don Carlos, este plenipotențiarul spaniol, contele San Louis. Acesta se duse la gară ca să-l întâmpine pe rege; el nu fusese însă observat de către Don Carlos decât după ce acesta se urcase în trăsură. Regele i-a adresat mai multe întrebări, interesându-se de sănătatea regelui Alfonso.

Peste o jumătate de oră plenipotențiarul Louis văzu, la locul sinistrului pe rege și pe prințul moștenitor morți. Regele era rece și avea o înfățișare rigidă. Prințul moștenitor părea că zămbește; diplomatul chemă imediat pe medicul Moreira cerându-i să dea în grabă îngrijiri prințului și să încerce a-l readuce la viață. Toate sforțările au fost însă fără rezultat.

În timpul acesta, într-o cameră de alături regina Amalia ținea îmbrățișat pe infantul Manuel, împedcându-l să intre în cameră unde erau depuse cadavrele, și cercetându-l dacă are dureri. — La întrebările mamei sale Manuel răspunde: Nu mă doare rana cigoaznică nenorocire.

— »Koelnische-Zeitung« află că s'a restabilit identitatea celor trei morți de pe locul atentatului. Unul este Buica, învățător. În ziua atentatului acesta a fost la școală și apoi a dispărut. Al doilea e Costa, un tânăr cinstit și bine apreciat, care fusese numit casier fără cauziune, la casa de bancă »Almedaia«. Al treilea este un necunoscut, care pare a fi un om din popor.

— Ziarul »Heraldo« anunță că Don Carlos fusese asigurat la sindicatul societăților de asigurare engleze pe suma de cinci milioane lei. Sindicatul refuză însă achitarea acestei sume deoarece regele a fost ucis și n'a murit de moarte naturală. Mareșalul Curții a fost însărcinat de către regina Amalia cu deschiderea unui proces, de oarece în contractul de asigurare este scris, că suma de mai sus se va plăti în caz de moarte, fără alte detalii.

ȘTIRILE ZILEI.

— 25 Ianuarie v.

Redactorul nostru responsabil d. Vict. Braniceș ieșind din închisoarea de stat, după ce și-a făcut pedeapsa, substituirea d-sale a încetat și astăzi și-a reluat activitatea la ziar.

Proces de presă. Contra ziarului »Lupta« s'a pornit un nou proces de presă pentru o notiță publicată sub titlul »Din Toarcia«, în care se face apel la comunele românești, ca să nu dea cărciumele în arandă la jidani, cari falsifică până și rachiu.

Protest revocat. Alegerea deputatului naționalist Dr. Vasile Lucaciu a fost protestată din partea partidului contrar, la cameră și la curie. Ziarele maghiare scriu acum, că protestul înaintat curiei a fost revocat pe motivul, că populațiunea din acel cerc electoral e acum liniștită.

Moartea unui emigrant român. Un meseriaș român din Țințari, reintors eri din America, s'a prezentat astăzi în locul redacției noastre și ne-a povestit că în ziua de 28 Ian. n. când vaporul »Baltika« se afla în mijlocul mării, un emigrant român cu numele Iosif Berghia din comuna Brui și-a găsit moartea în valurile mării. Nenorocirea s'a întâmplat spre dimineață și nu se știe dacă nenorocitul Român și-a căutat moartea în valuri s'au a căzut în apă din nebăgare de seamă. Dealtfel Românul nostru reintors, care a stat 3 ani în statul Missouri, ne aduce vești rele din America. Ne spune că e mare criză de bani și nu e lucru. Emigrantii pleacă cu miile spre casele lor.

Promoțiune. Aflăm cu plăcere, că în ziua de 22 Ianuarie a. c. a fost promovată la gradul de Doctor în științele juridice la universitatea din Budapesta, tânărul mar-

murășan Salvator Iurka, fiul fruntașului român din Maramureș, mare proprietar și fost deputat dietal Basiliu Iurka. Tânărul, care este numai de 21 ani, a depus toate trei examenele riguroase în decurs de 11 luni.

Instalare de paroh. Instalarea noului paroh din Sibiu, suburbiul Iosefin, Ioan Baptist Boiu, se va face Duminică în 9 Februarie n. cu solemnitatea cuvenită. Serviciul divin se începe la orele 8 dimineața.

Viriliștii români ai orașului Sibiu pe anul 1908 sunt următorii: Exel. Sa Metropolitanul Ioan Metianu, fondul seminarial gr. or., Parteniu Cosma, directorul »Albini«, fondul administr. gr.-or., Dr. Octav. Rusu, avocat, fondul tipografiei arhidiecezane, »Albina« institut de credit și economii, Ioan de Preda, avocat, Ioana Moldovan, văduvă de consilier aulic, Ioan B. Boiu, paroh ort. Suplenți: Alexandru Lebu proprietar și Petru Imbăruș.

Logodnă. D-soara Ana Creștar, Alba-Iulia și d-l Mihail Radu, Cluj — logodiți.

Cununie. Susana Bosdok și Iacob Trif ne anunță cununia lor, care se va oficia în 16 Februarie a. c. la oarele 3 p. m. în biserica gr. cat. din Ciud.

Cutremure de pământ. În părțile de sus ale Rinului au avut loc eri noapte patru puternice cutremure de pământ cu zgomote subterane. În Alsacia a avut loc de asemenea un puternic cutremur de pământ.

Coaliția. Un »rovăs« o caracterizează: »Soptitorii coaliției umplu coloane scriind articole despre cămătăria și chirile caselor. O astfel de temă e potrivită cel puțin, pentru că batăr o zi să nu fie siliți să vorbească de lucrurile proprii. (Li s'a cam infundat!) Și nefind vorbă de politică, lovesc pe cruzii proprietari de case cu adevăruri ce merită recunoștință. E caracteristic însă, că proprietarii nu acum pentru întâia dată au ridicat chiriile, iară ziarele nu pentru întâia oară se ocupă cu asta. Și în trecut au tuat și au fulgerat; deastădată însă cu mai puțină îndrăzneală fac gură...«

Noi am trecut dela ordinea zilei. Coaliția are pe cine să se descarce. Putem sta deci în liniște; dar în liniște mult prezicătoare. După năduf și liniște urmează și furtună..

Accidentul prințului moștenitor al Serbiei. Principele moștenitor George a încercat eri în parcul Topșider o armă de vânătoare. Arma nefuncționând bine, principele a isbit arma încărcată de un arbore, ceea ce a făcut ca arma să se sloboadă. Principele a fost rănit ușor la picior.

Croitorie română în Cluj. Ni se scrie: »Avem aci în Cluj o firmă românească de croitorie pentru modă bărbătească, care în timpul scurt de când s'a deschis și lucrează, a știut să mulțumească întru toate pe cei mai gingași mușterii ai săi. Această firmă este proprietatea d-lui M. Radu (str. Jokai, în față cu biserica română), unul dintre tinerii meseriași ai noștri cari și-au câștigat cunoștințele în atelierile de frunte din străinătate. Sprijinul publicului român, (execuții și comande din provincie) sperăm să-i facă cu puțință d-lui M. Radu de-a grupa în jurul său și pe câțiva meseriași români din Cluj, așa de părăsiți.«

I. P.

O petrecere cu dans se va aranja în Brad »Hotel Central« Marți la 29 Februarie (11 Ian.) 1908) în favorul »Fondului Dr. Iosif Hodosiu« dela gimnaziul public gr.-or. român din Brad. Intrarea: De familie 5 cor., de persoană 2 cor. Începutul la 8 ore seara. Suprasolvirile să se adreseze Direcțiunii gimn. și se vor cuita publice — și în programa gimn. pe 1907/8.

Garibaldiștii vor intenta un proces curios statului italian. Colonelul Cornacchi în numele tuturor garibaldiștilor în viață a alcătuit un colegiu de avocați, cari au pregătit toate actele trebuincioase spre a cita guvernul înaintea tribunalului din Roma, invitându-l să recunoască: 1) Ca pradă de război banii găsiți de garibaldiștii în 1860 în palatele regale din Neapole, și însăși palatele; 2) banii și palatele să se dea garibaldiștilor din Neapole. E de notat că în subteranele palatelor din Neapole s'au găsit vr'o 40 de milioane.

Intrigile dela Curtea rusească. Din Petersburg se anunță, că în jurul țarului se șes intrigi nenumerate. Două partide își dispută întâietatea. Deoparte sunt partizanii lui Stolypin și ai menținerii Dumoi, de altă parte reacționarii extremi. Acest partid din urmă, pare să fie în momentu,

de față mai tare. Țarina mamă și țarina sunt certate, prima voind ca să dea libertăți mai mari în Finlanda, ceea ce a provocat o ruptură între dânsa și familia imperială.

O frumoasă instalare de preot.

Din ziarul Năsăudului, Ianuarie 1908.

Comuna Feldru, una dintre cele mai frumoase și înfloritoare comune de pe Valea Someșului din vicariatul Rodnei — districtul Năsăudului — și-a pierdut în vara anului trecut păstorul sufletesc pe fericitul în Domnul, Constantin Pop.

Inteligența și fruntașii acestei comune nutraiu acelaș dor, de a avea de paroch pe Emil Ștefanuțiu, profesor de muzică și cant la gimnaziul din Năsăud și preot; — oferindu-i acestuia păstoria frumoasei parohii a Feldrului; — respective înviându-l și rugându-l, ca să accepte și dânsul.

Profesorul Emil Ștefanuțiu, după o muncă vrednică și rodnică, ce a purtat timp de aproape 12 ani la gimnaziul din Năsăud, deși i se făcea un ofert pentru dânsul cu mult mai avantajos din punct de vedere material, totuși cu greu se putea decide a se desface de acest far de cultură și de iubii săi colegi, cu cari a dus o viață atât de armonioasă.

Imprejurările vitrege însă între cari a ajuns, l-au silit în fine ca cerându-și dela fondurile Năsăudene penzionarea, să meargă ca paroch în Feldru.

Fiind numit din partea Excelenței Sale a d-lui episcop al diecezei Gherlei, administrator parohial al parohiei Feldru — Duminecă la 5 Ianuarie a. c. însoțit de Rever. D-n vicar al Rodnei, Ciril Deac, de familia dânsului, de aproape toți colegii săi, profesorii dela gimnaziul din Năsăud și de alți amici a plecat cu motorul de dimineața în spre Feldru.

Eram plini de veselie știind înainte, că cu multă căldură suntem așteptați și cu multă dragoste avem să fim primiți în comuna Feldru și că pe o zi vom fi oaspeți plăcuți și bineveniți ai noului paroh și ai fruntașilor din aceasta comună, ceea ce de fapt s'a și realizat peste așteptările noastre.

Ajunși în gara comunei Feldru am fost întâmpinați de o impunătoare mulțime de popor în frunte cu vrednicul notar Gregoriu Bancu, care cu călduroase și cu-vinte a întâmpinat și binevenit în numele comunei politice pe noul paroh Ștefanuțiu, dorindu-i tărie deplină trupească și sufletească pentru de a putea conduce pe calea fericirii poporenii lor.

Adânc emoționat de această frumoasă întâmpinare a răspuns noul paroh mulțumindu-le pentru binevenire și dorindu-le la toți deplină sănătate, ca cu toții împreună cu puteri unite să poată aduce la înflorire poporațiunea acestei fruntașe comune.

Ajunși între frenetice strigăte de »Să trăiască« în strada principală, — să pareă, că e o mare de oameni, așa că-ți venia a crede că nici un singur poporan nu a rămas la căminul său. Înaintea bisericii am fost întâmpinați de senatul bisericesc în frunte cu simpaticul învățător Octavian Doei, care în numele senatului bisericesc a felicitat și binevenit călduros pe noul paroch, dorindu-i viață îndelungată pentru de a-și putea îndeplini greaua dar frumoasă misiune păstorind și conducând la fericire poporul parohiei încredințate păstoririi dânsului.

La aceasta atât de solemnă întâmpinare răspunzând noul paroch în termeni bine aleși și într'un ton pătrunzător și dorindu-le la toți deplină fericire a intrat în pompoasa casă a Domnului.

Serviciul divin s'a îndeplinit cu multă solemnitate, sub conducerea Rvdss., domn Vicar Ciril Deac, de noul paroch Emil Ștefanuțiu, de profesorul catechet al gimnaziului din Năsăud Iacob Pop și de preotul profesor, tot dela acest gimnaziu Alexandru Halița.

În deosebi au fost foarte solemne și înălțătoare momentele când Rvdss., domn Vicar i-a predat noului paroch parochia S-tei Biserici, crucea și S-ta evanghelie rostind la fiecare câte o potrivită vorbire, combatând și reproband în termeni energici viciurile, păcatele și relele ce domnesc și copleșesc astăzi poporul nostru.

A combătut în special patima beției, ca cea mai lătită și izvorul tuturor relelor, a dat apoi atât noului paroch cât și poporenilor bune și frumoase povețe de conduită. Nu le-a convenit tuturor aceasta dojană fiindcă: »Adevărul doare« — dar s'a constatat tristul fapt — »Faptele vorbesc«.

Solemn și înălțător a fost momentul când impunătoare figură a noului paroch și profesor Emil Ștefanuțiu a apărut pe

amvon, pentru de a rosti frumoasa predică festivă.

Vocea plăcută, tonul puternic, desfășurarea sistematică și predarea plăcută a ideilor, — obiectul bine ales: »Insemnătatea și chemarea unui preot«, au făcut ca această predică se ne înalțe spiritul.

După serviciul divin a urmat banchetul în casele parohiale. Peste 50 persoane a luat parte: oaspeți străini, inteligența din Feldru (cu dame cu tot) membri senatului bisericesc și primăria comunală.

Șirul toastelor oficioase l'a început Rvdss. d. Vicar vorbind pentru Excelența Sa d-l episcop al diecezei Gherlei, Dr. Ioan Szabo, care a binevoit a numi pe noul paroch propus de d-sa, dorind Excelenței Sale zile îndelungate. A urmat un întreit »Să trăiască!«

Cătră Rvdss. d. Vicar s'a adresat tânărul învățător Gavrilă Iliescu, mulțumindu-i pentru sprijinul dat întru realizarea dorinței poporenii din Feldru.

La adresa noului paroch a vorbit învățătorul Octavian Doei, felicitându-l din nou cu frumoase și alese cuvinte și cu mult tact. — Adânc pătruns de aceste cuvinte a răspuns parochul Ștefan, mulțumindu-le la toți pentru rara dragoste, de care l'au învrednicit.

Frumos a fost toastul profesorului și preotului Alexandru Halița, care a administrator interimar parochia Feldru îndeplinind cu multă abnegațiune și dragoste pe lângă greaua slujbă de profesor și serviciul de administrator al acestei mari parohii, și câștigând în timpul acesta iubirea și stima tuturor parochienilor.

Caracteristică și potrivită a fost vorbirea profesorului Ioan Pecurariu, care a desfășurat istoricul bisericii și a școalei noastre românești și marea lor însemnătate din punct de vedere cultural și național. A fost ascultat cu viu interes.

Înălțătoare a fost vorbirea profesorului penzionat Gavrilă Scridon, fiu al comunei Feldru, care cu mult sentiment și cu cunoscuta-i elocvență a desvălit trecutul acestei comune amintind persoanele mai marcante, cari au fost podoaba nu numai a comunei Feldru ci și a întregului neam românesc.

Amintește pe popa Ioan (Ioan Pop) unchiul generalului Leonida Pop — o persoană impunătoare, om cu științe înalte academice. — Se mai poate mândri comuna Feldru și cu preotul Ioan Macaveiu, cunoscut de întreg publicul românesc ca un harnic luptător pentru biserică și neam. A dat apoi comuna Feldru din sânul ei o mulțime de învățători, preoți, profesori în patrie și străinătate, amployați publici și privați, ajunși unii în funcții și poziții foarte însemnate ca d. e. asessori orfanali, notar la comitat, ba chiar și protonotar etc. etc. — Figura cea mai măreață însă care a ajuns până la nemurire este figura lui Vasile Nașcu, fiu al comunei Feldru, căruia noi urmașii falnicilor grănițeri îi datorim cea mai mare recunoștință, fiind legată întemeierea fundațiunilor și instituțiilor culturale năsăudene de acest falnic nume. — Biografia acestui mare bărbat chiar acum a scrie și publică Dr. Nistor Simon, secretar-controlorul fondurilor năsăudene.

Notariul Gregoriu Bancu, face în toastul său o declarațiune solemnă în numele comunității politice, că aceasta își oferă tot sprijinul noului paroch și peste tot comunității bisericești pentru promovarea binelui comun al parochienilor și pentru prosperarea și înflorirea bisericii și a școalei lor.

A răspuns profesorul Teodor Simon, felicitând pe distinsul notar pentru frumoasa și importanta declarație și scoțând în relief însemnătatea buneii înțelegeri între comunitatea politică și bisericească, ca singurul mijloc de prosperare și înflorire pentru comună în general și pentru biserică și școală în special. Felicită atât pe șefii politici cât și pe cei bisericești ai comunei Feldru și-și exprimă dorința, că ar fi foarte salutar, dacă în toate comunele noastre ar domni între conducătorii politici și bisericești armonia, ce domnește în comuna Feldru.

Bine potrivite vorbiri au rostit învățătorul penzionat din Ilva mică Damian Nechii, apoi d-l inspector superior de foiererie Nicolae Vlad.

Au mai vorbit și unii fruntași din popor cu multă sinceritate.

Insemnat rol conducător în aranjament a avut dextrul învățător Gregoriu Neamțiu — achitându-se de el cât se poate de bine. Nu se poate trece cu vederea că o frumuseță ceată de școlari, fi ai comunei Feldru sosită acasă pe vacanță, între cari și fiul noului paroch, toți cântăreți de forță, dimpreună cu cantorul local Leon

Bărdau, tenorist de prima clasă, ne-au delectat cu mai multe cântări frumoase și cu colinde.

Înainte de despărțire profesorul-catechet Iacob Pop a ținut o frumoasă vorbire de adio amintind împrejurările grele și nedreptatea ce a trebuit să-o îndure profesorul Emil Ștefanuțiu fiind silit a se desface de gimnaziul nostru, unde cu mult zel și abnegațiune a servit pe altarul culturai timp de aproape 12 ani.

La despărțire inteligența și fruntașii comunei ne-au însoțit până la gară și am plecat între strigăte nesfârșite de: »Să trăiască«. Incheiu acest raport cu adaosul că instalațiunea profesorului-preot Emil Ștefanuțiu, a fost cu mult mai frumoasă decât cum eu am putut afla cuvinte ca să o descriu.

Un oaspe.

Spicuri.

Criza americană.

Concentrarea tot mai mare pe fie-ce zi a capitalurilor în câteva mâni sau trusturi, făcând inevitabilă această criză.

După o statistică din 1903 a 12-a parte din bogăția totală a Statelor-Unite este în mâna a câtorva persoane, cari se pot număra pe degete. Acești domni mai stăpânesc apoi și jumătate din rețeaua drumurilor de fier ale Republicei, de asemenea cea mai însemnată rețea telegrafică; dirigează, stăpânesc și profită dela cinci din cele mai mari societăți de asigurare, sunt apoi proprietarii unui mare număr de mine și cariere.

Suma totală a capitalurilor, pe cari le învârtesc acești câțiva oameni, se ridică la nouă miliarde dolari, adică o sumă egală cu datoria publică a Angliei, Franței și Statelor-Unite.

În fruntea acestor stăpâni ai unel lumi de peste 80 milioane suflete stau Rockefeller și Morgan.

Dar în urma crizei ivită în Statele-Unite a câștigat mult Canada, care neofereind imigraților europeni atâția sorți de îmbogățire ca Statele-Unite, nu se putea popula până acum decât foarte cu greu. Astăzi spre ea își îndreaptă pașii atât emigrații europeni, cât și mulți din acei cari speriați de criza din Statele-Unite nu voiesc să se întoarcă în Europa.

Criză în Statele-Unite, însă este în fiecare an pentru muncitori. Fie anul bun sau rău întotdeauna 14—20 la sută din populație suferă de foame.

În schimb însă poate fi mândră republica Statelor-Unite, că are 70.00 de milioane — adică cari au mai mult de un milion dolari.

Stărsitul unor artiști.

Trecut mulți ani de-arândul prin mizerie a murit acum de curând nebun în Londra un poet de talent Francisc Thompson.

Era fiul unui medic din Manchester A trăit în tot chipul, vânzând chiar și chibrituri. Voind odată să-și curme zilele, și-a adus aminte de moartea în acelaș chip a unui alt scriitor englez. A doua zi avu norocul să-i fie plătită o poezie. De o mare frumusețe a fost găsită de un mare critic englez, oda: *La apusul soarelui.*

Semne de pace.

La Washington a fost semnat un *tratat de arbitragiu obligator* de reprezentanții a cinci mici republici. O curte formată din magistrați numiți de congresul fiecărei republici va judeca orice neînțelegeri ce s'ar putea ivi între aceste state.

Iată deci întemeiată federația Americii centrale.

Parlamentarism.

Această boală, de altfel binefăcătoare se întinde tot mai mult. Rusia și-a avut parlamentul său, Persia, care împotriva voinței Șahului voiește să-și aibă parlamentul său. Acum iată și China prin însăși dorința împărătesei, îndreptându-se spre regimul parlamentarist. Tot așa s'a hotărât Anglia să cedeze în India dorinței indigenilor de-a lua parte la conducerea împărăției. În Egipt în sfârșit fruntașii poporului se întrunesc spre a pune temelia unui partid național.

Și trebuie să ne bucurăm și noi văzând acest curent de luptă pentru drepturi și libertate, pornindu-se de prin pământurile cele mai înapoiate.

Popoarele, cari au trecut de mult peste ideea parlamentarismului, să luptă azi să smulgă din mâna unei clase înstăpânite privilegiile politice și să dea fiecărui cetățean drepturi politice egale — *volul universal.*

...Si civilizația întreagă, a tuturor popoarelor cari au putut-o gusta, se luptă să aducă pacea între popoarele de muncitori, cari de altfel ei dela ei nu s'au învrăbit niciodată și să șteargă pentru totdeauna dintre oameni gândul de a ucide în numele oricărei idei.

Dacă nu putem zice, că omenirea trece prin momente mari; putem însă spune că aceste vremuri sunt vremuri de lupte frumoase și de progres.

M.

Cugetări.

Credința spune aceia ce simțurile nu spun, dar niciodată contrarul. Ea este deasupra, dar nu împotriva.

*

Unitate, mulțime. Considerând Biserica ca unitate, Papa este șeful ca tot. Considerând-o ca mulțime, Papa nu e decât o parte. Mulțimea, care nu se reduce la unitate e confuzie; unitatea, care nu e mulțime, e tiranie.

*

Nu întrebăm decât urechea, fiindcă ne lipsește inima.

Pascal.

*

Obiectul științei e de a servi pe oameni. Noi am inventat telegraful, telefonul, fonograful, dar în viața și în munca poporului ce îmbunătățiri am adus?

*

Arta, frumoasă, mare și universală poate fi neînțeleasă pentru un cerc restrâns de oameni corupți, dar nu pentru toată mulțimea de oameni simpli.

*

Scopul artei e unirea frățească a oamenilor.

Tolstoy.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 7 Februarie. Ministrul cultelor și instrucției, contele Apponyi, a luat dispoziția ca *inscripțiile din școli să nu fie numai în limba ungară, ci și în limba în care se predă în școala respectivă.*

Madrid, 7 Februarie. Șeful anarhiștilor portugezi, care se află la Madrid, a declarat, că *anarhiștii nu au luat nici o parte la asasinarea regelui și principelui moștenitor al Portugaliei.*

Paris, 7 Februarie. Prințul Eitel Frederich a trecut eri pe aci plecând spre Lisabona pentru a lua parte la înmormântarea lui Don Carlos.

Lisabona, 7 Februarie. Regele Manuel a abrogat două decrete cari restrâneau libertatea presei și un altul mărind în mod arbitrar puterile judeului instructor sau crim. nal.

Bibliografie.

St. O. Iosif. „Zorile“ Dramă istorică în două acte și în versuri. Prețul 1 cor. (10 b. porto).

„P. Ispirescu“ Povestirile nuchiașului sfânt. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Ediția II din opere complete. Teatru I.

De cuprinsul următor: „Soldan Viteazul“, „Mama Anghelușă“, „Herșeu Boccegiul“, „Clevetici“, „Sandu Napoia“, „Surgiu“, „Ion Păpușariul“, „Cucoana Chirița“, „Barbu Lăntaru“, „Paraponisitu“, „Kera Nastasia“, „Haimana“, „Gură-Cască“, „Stan Covrigariul“, „Vivandiera“, „Păcală și Tândală“, „Scara măței“, „Craiu nou“, „Harță Răzășul“, „Ramășagul“, „Peatra din c-să“, „Nunta țărănească“, „Chirița la Iași“, „Chirița în Provincie“.

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto).

„Compassul Românesc“ de N. P. Fetrescu partea I. și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureșianu, Brașov. Prețul ambelor tomuri 3 cor. plus 20 bani porto.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branicea.

„ARIEȘANA“

instituit de credit și economii. societate pe acții în „TURDA“.

Convocare.

Domnii acționarii ai institutului de credit și economii „ARIEȘANA“, societate pe acțiuni, se invită conform §-ului 17 al statutelor societății la

a XXII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Turda, la 29 Februarie 1908, la 2 oare p. m. în localitatea institutului.

Agendele adunării vor fi:

1. Raportul direcțiunii despre rezultatul anului de gestiune 1907.
2. Raportul comitetului de supraveghiere.
3. Decidere asupra centurilor anuale și asupra împărțirii profitului curat.
4. Sortirea alor 3 membrii în direcțiune, conform §. 32 din statute (sortirea a II.)
5. Fixarea marcelor de prezență pe anul curent.
6. Eventuale propuneri în cadrul statutelor.
7. Alegerea alor 3 acționari pentru verificarea procesului verbal al adunării generale.

Domnii acționari, cari în înțelesul §-lui 19 din statutele societății, doresc a participa la adunare în persoană ori prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventualele documente de plenipotență la cassa institutului, cel mult până în 28 Februarie 1908.

Turda, la 4 Februarie 1908.

DIRECȚIUNEA.

Contul Bilanț.

ACTIVA :		Cor.	fl.	PASIVA :		C r.	fl.
Numărar		37595	99	Capital 1600 acți à K. 100 —	160000	—	
Cambii escomptate	275444	97		Depuneri spre fructificare	654615	32	
Cambii hipotecare	87030	—	362474	Fond de rezervă	90361	1	
Imprumut hipotecar			449365	Fond special de rezervă	3295	88	
Imprumut pre obligații cu cav.			4593	Fond de pensiuni	16763	63	
Efecte			5302	Dividendă neridicată	630	—	
Depuneri proprii			1350	Creditori	50005	38	
Credit de cont curent			22301	Interese transitoare pre 1908	786	—	
Chirie anticipată			334	Profit curat	21188	38	
Realități	96567	74					
Amortizare ² / ₁₀ %	193	14	96374				
Mobilier	913	10					
Amortisare	91	30	821				
Diverse conturi debitoare			24206				
			10047				10047
			20				70

Contul Profit și Pierdere.

EȘITE :		Cor.	fl.	INTRATE :		Cor.	fl.
Interese de depuneri		31184	69	Interese de escompt.	24118	49	
„ fond de rezervă		6989	12	„ „ hipotecă	35049	13	
„ fond de pensiuni		323	24	„ „ obligații	265	48	
„ amortisare		2638	64	„ „ întârziare	7978	89	
Spese curente		983	04	„ „ Efecte	259	58	
Dare directe	5018	74		„ „ cont curent	149	36	
„ după inter. depun.	3056	59	8075	„ depuneri proprii	1350	98	
Marce de prezentă			636	Venitul realităților	6006	72	
Relut de cuartir			1020	Provisiune	3348	25	
Salare			5298	Competinția de scris	264	17	
Chirie			666				
Port postal			87				
Ecuivalenți			63				
Remunerații			694				
Amortisări			284				
Profit curat			21188				
			80135				80135
			05				05

Turda, 31 Decembrie 1907.

Iuliu C. Vladușiu m. p.,
director esecutiv.

Alexandru Gaia m. p.,
contabil.

DIRECȚIUNEA :

Iuliu Bărdosy m. p.
președinte.

Ioan Mesaroș m. p.
v.-președinte.

Pap Gergely m. p.

Nicolau Ratiu m. p.

Samoil Porușiu m. p.

Iuliu Popescu m. p.

Dr. Valer Moldovan m. p.

Comitetul de supraveghiere :

Simion Pop m. p.
președinte.

Bölöni István m. p.

Jelinek Henrich m. p.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 7 Februarie 1908

Cantitate	Calitatea.	Valuta în	
		Kor.	fl.
H. L.	Grăul cel mai frumos.	24	—
„	Grău mijlociu	23	—
„	Grău mai slab	22	—
„	Grău amestecat	19	—
„	Săcară frumoasă	16	—
„	Săcară mijlocie	15	—
„	Orz frumos	9	—
„	Orz mijlociu	8	—
„	Ovăș frumos	7	—
„	Ovăș mijlociu	6	—
„	Cucuruz	10	—
„	Malaiu (meiu)	10	—
„	Mazăre	12	—
„	Linte	34	—
„	Fasole	11	—
„	Sămânță de in	20	—
„	Sămânță de cânepă	12	—
„	Cartofi	2	—
„	Măzărice	—	—
1 kila	Carne de vită	1	16
„	Carne de porc	1	20
100 kil	Șeu de vită prăspăt	40	—
„	Șeu de vită tobit	62	—

RONCEA & MANU
fabrică de
Brânzeturi și Cașcaval
Brașov, Pe Tocile nr 15.
Recomandă produsele fabricii cu prețurile următoare:
Cașcaval trimis cu posta
până la 5 Kgr. kilogramul cu cor. 1 40
„ „ 25 „ „ „ 1 36
„ „ 50 „ „ „ 1 33
Comandă se efectuează prompt și Prețurile sunt netto Cassa fără obligamant loco Brașov.

ALEXIN
PENTRU PRAJITURI
Cea mai fină
UNTURĂ DE PLANTE
PENTRU FIERT, FRIPT
ȘI PRAJITURI
25% MAI CU SPOR CA
ORI CE UNTURĂ
PENTRU UȘOR DE
MISTUIT RECOMAN-
DATĂ DE MEDICI
VERITABILĂ
NUMAI CU ACEASTĂ
MARCA DE SCUTIRE.
Se capătă în
toate băcăniile.

Vite
nobilitate
liferază
cu garanție,
asortiment bogat de tot soiul, firmă de mulți ani recunoscută ca prima și foarte solidă.
Prima Pepinerie cu vite nobilitate de pe Târnava.
Proprietar, FR. CASPARI, Mediaș (Ardeal).
Cereți Catalogul prețurilor!
Catalogul conține seriori de recunoștință din toate părțile țării. Fiecare proprietar de vie se poate convinge, înainte de a comanda de soliditatea firmei adresându-se verbal sau în scris la vreo persoană cunoscută.
[901,31-47]